

NIEUWSBRIEF

MILIEUGESCHIEDENIS LAGE LANDEN

Nr. 10 mei, 2013

© IGBA-VU /JEG– Adriaan de Kraker & Henny van der Windt

Nieuws van de European Society for Environmental History (ESEH)

Only three months until the biennial ESEH conference starts in Munich. We have already registered participants from more than two dozen different countries and from every single continent, and we are convinced that the number of participants will set a new record, with a higher attendance than at the World Congress in Copenhagen.

I am writing to you today to remind you of an early bird option. ESEH members who register **before 31 May 2013** will profit from a discounted registration fee (50 or 100 Euros, depending on your income level). This fee includes all meals, receptions, academic events, one excursion, entry to the exhibition hall, and much more. To register, click [here](#).

Additionally, I am happy to report that ESEH travel grants will be available for participants hoping to attend the ESEH conference in Munich. At its meeting in March 2013, the board of the ESEH decided to dedicate 6000 euros (this amount comprises all of its currently available funds) to support travel to Munich, targeted at those who would not be able to attend the conference without external support. Conference fee waivers will also be available. The deadline for applying for fee waivers and travel support is **1 May 2013**. For more information visit the website at <http://www.eseh2013.org/funding-information.html>

I am especially happy to report that the ESEH will offer its **first Writing and Publication Workshop** to its members (with preferential booking for member who are not native speakers of English). The workshop will be held immediately before the start of the conference on Wednesday 21 August 2013 from 10am–4pm at the Rachel Carson Center for Environment and Society, LMU Munich. Topics will include article writing techniques, publisher expectations, and book and grant proposal writing. ESEH secretary Dr Phia Steyn (Stirling University, UK) will serve as convener of the workshop. Mentors and presenters include Dr Dolly Jørgensen, Umeå University, Sweden; Prof David Moon, University of York, UK (Editor of the ESEH book series with Berghahn Books), Dr Sarah Johnson, (White Horse Press, publisher of the journal Environment and History), and Katie Ritson (Senior Editor, Rachel Carson Center for Environment and Society).

There will be no fees for attending the writing workshop but spaces are limited to 30 participants and ESEH members only. Please send applications to: Dr Phia Steyn, e-mail: m.s.steyn@stir.ac.uk by **31 May 2013**. Details are on conference website: <http://www.eseh2013.org/writing-and-publication-workshop.html>.

There are plenty of other things coming up besides the ESEH conference. Here the news in brief:

Nominations to the board of the ESEH requested

The European Society for Environmental History is inviting all members to nominate candidates for election to the board. Elections will be held at the Ordinary General Meeting at the ESEH conference in Munich, Germany, on 23 August 2013. Nominations for candidates for all posts on the Board are welcomed, i.e. President, Vice-Presidents, Treasurer, Secretary, and also for the Financial Control Committee. Please send nominations to the chair of the Nominating Committee: Martin Schmid, Alpen-Adria Universität, Austria (martin.schmid@aau.at) by **4 June 2013 at the latest** (according to the statutes, nominations must be sent to the Nominating Committee at least 80 days before the Ordinary General Meeting). Please include a one-page CV or link to the webpage of the nominee, with details of the person's current post, previous posts (where relevant), degrees, main publications, research grants and projects, experience in academic societies, and any other relevant information.

Call for paper proposals for NIES Research Symposium VIII, "Landscape, Environment, Emotion"

This symposium is being organized by the Nordic Network for Interdisciplinary Environmental Studies (NIES) in partnership with select research environments at the universities of Turku, Tampere and Oulu. It will take place at the Pori campus of the University of Turku, Finland, 25-27 September 2013.

The deadline for paper proposals is **1 May 2013**. For more information please see the attached call. For questions regarding submissions, please contact Professor Maunu Häyrynen, mauhay@utu.fi. For questions concerning the Nordic Network for Interdisciplinary Environmental Studies and updates on the symposium, visit the NIES website: <http://www.kth.se/abe/nies>.

Call for Candidates: Doctoral Program "Environment and Society," Rachel Carson Center, LMU Munich

Anyone considering a PhD in the environmental humanities is invited to apply to the doctoral program "Environment and Society" at the Rachel Carson Center/LMU Munich. The doctoral program brings together a range of disciplines and both intra and extra-university expertise, providing a stimulating and supportive environment for international scholars interested in understanding the complex interactions between the environment and its human inhabitants. Candidates for the winter semester 2013/2014 should submit an application by **1 June**. Further details are on the website: <http://www.en.proenviron.carsoncenter.uni-muenchen.de/aktuelles/call-for-candidates/index.html>

Call for Papers: Histories of Transport, Mobility, and Environment, Journal of Transport History, Special Issue

'Conquest', defilement and intrusion have been labels since pinned on many transport investments and mass traveling. Conversely, there have been transport projects linked with landscape beautification. The Journal of Transport History invites scholarly contributions that examine the historical relationship between transport and mobility and the natural environment for a proposed Special Issue scheduled for December 2014, to be edited by Thomas Zeller (author of *Driving Germany: the Landscape of the German Autobahn, 1930-1970*) and JTH editor Gordon Pirie. Final submissions for the JTH Special Environmental Issue will be due by **5 August 2013**. For the full call, please see the website: <http://manchester.metapress.com/content/122747>.

More than one hundred new members have joined our society in the last couple of months. Thus I would like to take this opportunity to remind all ESEH members that they have free access to the electronic version of the most recent issues of the **journal Environment and History**, published by White Horse Press. The **password for all 2013 issues** of the journal is *bassins*. We are very grateful to the publishers for their continued support of our society.

Finally, a request: some ESEH members are listed with more than one e-mail address. Please let me know (at mauch@lmu.de) if you want to have one of the addresses removed from the master list. (Christof Mauch President, European Society for Environmental History (ESEH))

Nieuws van het Jaarboek voor Ecologische Geschiedenis

Het Jaarboek voor Ecologische Geschiedenis is, zo vindt de redactie, aan vernieuwing toe. In het algemeen hebben gedrukte Nederlandstalige wetenschappelijke tijdschriften met een abonnement het moeilijk. Voor tijdschriften voor een relatief klein vakgebied zoals het onze, is dat zeker het geval. Open access tijdschriften veroveren de wereld en Engels is veelal de voertaal. Tegelijk is milieugeschiedenis als vakgebied springlevend en worden zelfs nieuwe periodieken opgericht, zij het buiten onze landsgrenzen.

Hoe verder met het Jaarboek? Een elektronische uitgave? Een meer internationale oriëntatie, zowel wat betreft in het jaarboek behandelde onderwerpen als redactieleden? Een specifiek of juist algemener thema? Een nauwere samenwerking of wellicht een fusie met periodieken die zich richten op de geschiedenis van landschap, landbouw, bosbouw, waterbeheer, wetenschap en technologie?

Sinds enige tijd buigen redactieleden van het Jaarboek en andere belangstellenden zich over deze vragen. Op dit moment liggen vele opties open. De bedoeling is dat er nog hooguit twee nummers verschijnen van het Jaarboek en dat er dan een nieuwe koers wordt ingeslagen. Alle suggesties voor deze nieuwe koers zijn welkom (zie adres onderaan deze nieuwsbrief).

Achtste Landschapscontactdag

Thema: Landbouw en Landschap

4 oktober 2013 te Melsele (België)

Tijdens de Vlaamse landschapscontactdag staat het onderzoek naar de genese en de dynamiek van het Vlaamse cultuurlandschap centraal. Dit unieke platform biedt de mogelijkheid om recente onderzoeksmethoden en resultaten uit diverse disciplines omtrent landschapsgenese voor te stellen. Daarnaast is er ook ruimte voor discussie en uitwisseling van kennis en ideeën binnen het landschapsonderzoek. Dit jaar ligt de focus op de relatie tussen Landbouw en Landschap.

Thema: Landbouw en Landschap

Zelfs in de meest verstedelijkte delen van de wereld bleef landbouw de belangrijkste economische activiteit tot diep in de moderne tijd. Ook in een dichtbevolkte en volgebouwde regio als Vlaanderen speelt de landbouw vandaag nog een belangrijke rol in het behoud van de schaars geworden open ruimte, maar ook in het continueren van het historisch cultuurlandschap.

Het huidige landschap werd immers voornamelijk vorm gegeven vanaf de Grote Ontginningen (pakweg de 11de-12de eeuw), en ook vanaf de late 19de eeuw waarbij de grote regionale verschillen inzake landbouw en landschap steeds kleiner werden. De indeling van landbouwpercelen, de structuur van landbouwwegen en afwateringsgrachten,

de inplanting, typologie en morfologie van hoeses, het microreliëf in het landschap, de restanten van houtkanten en andersoortige houtige perceelomheiningen, sluiten vaak rechtstreeks aan bij deze eeuwenoude landbouwpraktijken. Anderzijds bedreigen de

modernisering, schaalvergroting en mechanisering in de landbouw steeds vaker de historische “leesbaarheid” van het agrarisch landschap.

Om het cultuurhistorisch belang van de landbouw correct te kunnen valoriseren in een toekomstgericht landschapsbeleid, dienen we te beschikken over een duidelijk inzicht in de structuur en werking van de regionale landbouw. Daarom zoekt deze Landschapscontactdag naar bijdragen die aantonen hoe inzicht in de historische landbouw kan leiden tot een beter begrip van de landschapontwikkeling en van de talrijke landbouwgebonden relicten die nog steeds in het landschap aanwezig zijn. Het regionale perspectief vormt daarbij het uitgangspunt: de typologie en functies van de hoevegebouwen, de keuze voor bepaalde teelten, de verhouding akkerbouw-veeteelt, de grootte van het bedrijf, de marktgerichtheid van de landbouw, het belang van houtige elementen, de relatie met niet-agrarische activiteiten (proto-industrie), de gebruikte technieken, etc. Deze waren sterk regionaal verschillend en resulteerden in heel contrasterende landschappen.

Het samenbrengen van het verleden van de landbouw en de ontwikkeling van het landschap vormen een uitdaging voor elke landschapsdeskundige, historisch-geograaf, historicus, landschapsarcheoloog of ruimtelijke planner met interesse voor het verleden en de toekomst van het agrarische landschap in Vlaanderen.

De Landschapscontactdag streeft ernaar de interactie en samenwerking tussen verschillende invalshoeken en disciplines in landschapsonderzoek te versterken.

Open oproep:

We zoeken 5 lezingen over het ontstaan en de evolutie van het agrarische landschap in Vlaanderen.

Daarnaast zijn we op zoek naar een aantal interessante excursies in de omgeving van Melsele.

Suggesties voor een postersessie zijn eveneens welkom.

Bent u onderzoeker in dit thema en voelt u zich geroepen uw onderzoeksresultaten te delen, stel u dan kandidaat voor een lezing, excursieleiding of poster. **Mail vóór 31 mei een samenvatting (van 250-400 woorden) naar inge.verdurmen@rwo.vlaanderen.be**

Programma & Inschrijving:

Het definitieve programma zal in de loop van juni aangekondigd worden, waarna de inschrijvingen zullen starten.

Organisatie:

Onroerend Erfgoed

Vrije Universiteit Brussel – Vakgroep Kunstwetenschappen & Archeologie

Universiteit Gent – Vakgroep Geografie & Vakgroep Geschiedenis

Universiteit Antwerpen – Departement Geschiedenis

Katholieke Universiteit Leuven – Onderzoekseenheid Middeleeuwen

Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting vzw

Gemeente Beveren

Erfgoedcel Waasland

Milieugeschiedenis opgelegd te Bergen (B.), 27 mei 2013

Les Archives de l'Etat à Mons, en collaboration avec le Pôle de l'histoire environnementale de

l'Université de Namur (PolleN), organisent une journée d'étude intitulée "Archives, histoire de l'environnement et développement durable, 1700-2000/Archieven, milieugeschiedenis en duurzame ontwikkeling, 1700-2000" **le 27 mai 2013 à Mons.**

Cette journée est l'occasion d'entendre archivistes et historiens sur cette problématique, et de prendre connaissance des impressionnants résultats du projet GARDEN (Guide on Archives Regarding Environmental History), soutenu par BELSPO. Après deux années de recherches à travers les archives publiques, Danielle Caluwé et Kevin Troch mettront très prochainement à disposition un guide de plus de 1500 pages permettant aux chercheurs et aux gestionnaires de terrain de trouver les documents d'archives pertinents pour la compréhension des phénomènes environnementaux du 18e au 20e siècle. Le travail réalisé a été colossal et les découvertes considérables !

Programme | Programma

9.00 - 9.30 π Accueil | Onthaal

9.30 - 9.40 π Mot de bienvenue | Verwelkoming

Karel Velle, Archiviste général du Royaume | Algemeen Rijksarchivaris

9.40 - 9.50 π Introduction à la journée d'étude | Inleiding tot de studiedag

Laurent Honoré, Archives de l'État à Mons

Présidence de la séance du matin | Voorzitter ochtendsessie

Geert van Goethem, Archief en Museum van de Socialistische Arbeidersbeweging (AMSAB)-
Instituut voor Sociale Geschiedenis

9.50 - 10.10 π Gerechtelijke archieven: een minder bekende en vooralsnog onontgonnen
bron voor de ecologische geschiedenis

Paul Drossens, Rijksarchief te Beveren

10.10 - 10.15 π Questions | Vragen

10.15 - 10.35 π Les archives de la Ville de Mouscron : sources pour l'histoire de
l'environnement local

Claude Depauw, Archives de la Ville de Mouscron

10.35 - 10.40 π Questions | Vragen

10.40 - 11.00 π Pause café | Koffiepauze

11.00 - 11.20 π Patrimoniumdocumentatie als een dynamische atlas van de
eigendomsverdelingen en bezitsverhoudingen in België (1795-heden)

Pieter De Reu, Universiteit Gent

11.20 - 11.25 π Questions | Vragen

11.25 - 11.45 π Les archives de l'Administration de l'Urbanisme de la Province de Hainaut :
apport à l'histoire de l'urbanisation et de l'environnement

Laurent Honoré, Archives de l'État à Mons

11.45 - 11.50 π Questions | Vragen

12.00 - 13.30 π Repas | Lunch

Présidence de la séance de l'après-midi | Voorzitter namiddagsessie

Leen van Molle, Katholieke Universiteit Leuven

13.30 - 13.50 π Oorlogsarchief 1914-1918: onderzoekmogelijkheden vanuit een ecologische
vraagstelling

Luc Vandeweyer, Algemeen Rijksarchief te Brussel

13.50 - 13.55 π Questions | Vragen

13.55 - 14.15 π Public History : utiliser les archives de l'histoire de l'environnement dans une
perspective de développement durable

Isabelle Parmentier, Université de Namur

14.15 - 14.20 π Questions | Vragen

14.20 - 14.40 π Pause café | Koffiepauze

14.40 - 15.20 π Le projet GARDEN et ses résultats

Danielle Caluwé & Kevin Troch, Rijksarchief te Leuven & Archives de l'État à
Mons

15.20 - 15.25 π Questions | Vragen

15.25 - 15.45 π La situation des archives privées environnementales en Belgique francophone : état des lieux et perspectives

Marie-Laurence Dubois, Centre de documentation et d'archives privées du Centre d'animation et de recherche en écologie politique (Étopia)

15.45 - 16.00 π Discussions | Discussie

16.00 - 16.10 π Conclusions | Conclusie

François Antoine, Archives de l'État à Bruxelles

Participation | Deelname

Entrée gratuite mais **inscription obligatoire**, avant le 20 mai 2013, auprès de Kevin Troch (kevin.troch@arch.be)

Vrije toegang maar **verplichte registratie**, voor 20 mei 2013, via Danielle Caluwé (danielle.caluwe@arch.be)

Adresse | Adres

Archives de l'État à Mons

Avenue des Bassins, 66

B-7000 Mons

Tel: +32 (0) 65 40 04 77

Fax: +32 (0) 65 40 04 61

www.arch.be

Comment y accéder ? | Hoe te bereiken?

En transport en commun :

Les Archives de l'État à Mons se trouvent dans le quartier des Grands Prés. On y accède en empruntant les navettes de bus gratuites (circuit D) dont l'arrêt est situé en face de la gare de Mons. Dans le quartier des Grands Prés, suivre la direction du hall multifonction Lotto Mons Expo. Les Archives de l'État se trouvent en dessous de ce hall.

Met het openbaar vervoer:

Het Rijksarchief te Bergen is gelegen in de wijk Les Grands Prés. Tegenover het treinstation van Bergen kunt u een gratis pendelbus (route D) nemen tot de Grands Prés. Daar aangekomen volgt u de richting van de multifunctionele hall "Lotto Mons Expo". Het Rijksarchief bevindt zich op de benedenverdieping van deze hall.

En voiture :

A partir de l'autoroute E 19-E 42 (sortie 24), suivre la direction « Les Grands Prés ». Au premier rond-point, prendre l'avenue Thomas Edison qui longe le hall de Lotto Mons Expo. Suivre les flèches «Archives de l'État à Mons».

Met de auto:

Vanaf de autosnelweg E 19-E42 (afrit 24) volgt u de richting "Les Grands Prés". Aan de eerste rotonde neemt u de avenue Thomas Edison, waar de "Lotto Mons Expo"-hall gelegen is.

Les promoteurs du projet, Laurent Honoré et Isabelle Parmentier

Landschap en archeologie

EEN MATINÉE AAN ZEE VAN DE POLDERS OVER DUIN EN STRAND NAAR ZEE:
EEN VERRASSEND ARCHEOLOGISCH PARCOURS, 14 juni 2013

PROGRAMMA

14.30u: Ontvangst

15.00u: Inleiding door Sonja Vanblaere, administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed
15.10u: Leven en werken aan zee. Archeologisch onderzoek te Raversijde 1992-2005 door Marnix Pieters, agentschap Onroerend Erfgoed
15.40u: Vissen in een vissersdorp: een overzicht door Wim Van Neer, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
en Anton Eryvynck, agentschap Onroerend Erfgoed
16.10u: Raversijde strand van onder het zand. Hernieuwde blik op haar begraven verleden door Ine Demerre, agentschap Onroerend Erfgoed
en Tine Missiaen, Universiteit Gent
16.40u: Pauze
17.00u: Romeinse Votiefaltaren uit de Oosterschelde door Sven Van Haelst, agentschap Onroerend Erfgoed
17.30u: Bouldnor Cliff and the submerged landscapes of the Solent (UK) door Garry Momber, Hampshire and Wight trust for Maritime Archaeology
18.00u: Pauze met koffie, frisdrank en gebak
18.30u: Inleiding op de Voorstelling van het boek Het archeologisch onderzoek in Raversijde (Oostende) in de periode 1992-2005 – monografie over het archeologisch onderzoek in Walraversijde, door Myriam Vanlerberghe, gedeputeerde bevoegd voor cultuur en welzijn provincie West-Vlaanderen
18.45u: Een bloemlezing uit de monografie over Raversijde door Marnix Pieters, agentschap Onroerend Erfgoed
19.15u: Receptie aangeboden door de provincie West-Vlaanderen

Locatie: **Vrijstaat O. Zeedijk 10 8400 Oostende** – wegbeschrijving: www.vrijstaat-o.be > praktisch > route

Parkeermogelijkheid: Parking Zeeparking nabij het Stedelijk Zwembad: Koninginnelaan 8400 Oostende

Inschrijven voor 12 juni 2013, online op de website www.west-vlaanderen.be/evites of via Raversijde op het nummer 059 70 22 85

Nieuw verschenen boeken

Kustatlas van het Waddengebied

Der Küstenatlas. Das schleswig-holsteinische Wattenmeer in Vergangenheit und Gegenwart - Dirk Meier | Hans Joachim Kühn | Guus J. Borger

Das schleswig-holsteinische Wattenmeer gehört mit seiner wechsellvollen, von den Naturgewalten geprägten Landschaftsentwicklung zu den faszinierendsten Küstenlandschaften der Nordsee. Dieses mit zahlreichen Fotos und großformatigen Karten der wichtigsten Kulturspuren ausgestattete Buch erlaubt einen Blick in die faszinierende Geschichte des Weltnaturerbes Wattenmeer. Es ist nicht nur ein Atlas der gegenwärtigen Landschaft, sondern auch eine Geschichte der Auseinandersetzungen zwischen Mensch und Naturgewalten in den vergangenen 1000 Jahren.

www.kuestenarchaeologie.de

Umschlagfoto: Walter Raabe

ISBN 978-3-8042-1381-4

© 2013 by Boyens Buchverlag GmbH & Co. KG, Heide

Bestellen bij: BOYENS-Buchverlag in Heide:

<http://buchverlag.boyens-medien.de/verlagsprogramm/neuerscheinungen/einzelansicht/kategorie/neuerscheinungen/buch/der-kuestenatlas.html>

Stormvloed 1509 Waddengebied

In juni 2013 verschijnt een nieuw boek over de stormvloed van 26 september 1509 en de ontstaansgeschiedenis en de bewoners van het Dollardlandschap.

Het boek bevat 13 hoofdstukken, geschreven door bekende wetenschappers en is rijk geïllustreerd.

Formaat: A4; Ca. 130 blz. Prijs: ca. € 20

Inhoud:

Stormvloed en kustlijnveranderingen langs de zuidelijke Noordzee tot 1509 - Prof. Dr. Karl-Ernst Behre

Stormvloed in de Noordzee en klimaatverandering - Prof. Dr. Hans von Storch, Dr. Insa Meinke en Dr. Ralf Weisse

Stormweer in de Nederlanden tijdens de 15e en 16e eeuw - Dr. Adriaan M.J. de Kraker

Ontwikkelingsgeschiedenis van het Dollardlandschap - Drs. Peter C. Vos en Dr. Egge Knol

Brakwaterkorkkels – over een verdwenen kustbiotoop - Dr. Karel Essink

Germaanse kolonisten – Romeinse legionairs: de nederzetting Bentumersiel aan de Eems - Dr. Erwin Strahl

Middeleeuwse opstrek-nederzettingen in het oostelijk Dollardrandgebied - Dr. Johannes Ey

De middeleeuwse kerk van de veenontginnings-nederzetting Midwolda - Drs. Jan Molema

Dollardgeschiedenis(sen) – Mythe en realiteit – Drs. Otto S. Knottnerus

Nooit verdwenen Dollardland - Dr. Egge Knol

De historie van de Nederlands-Duitse grens in de Dollard - Dipl. Geogr. David O. Steen

De Dollard, een dynamisch systeem onder invloed van de mens - Dr. Karel Essink

Storm watching: de invloed van de Cosmas en Damianus stormvloed 500 jaar later - Prof. Dr. Maarten G.J. Duijvendak

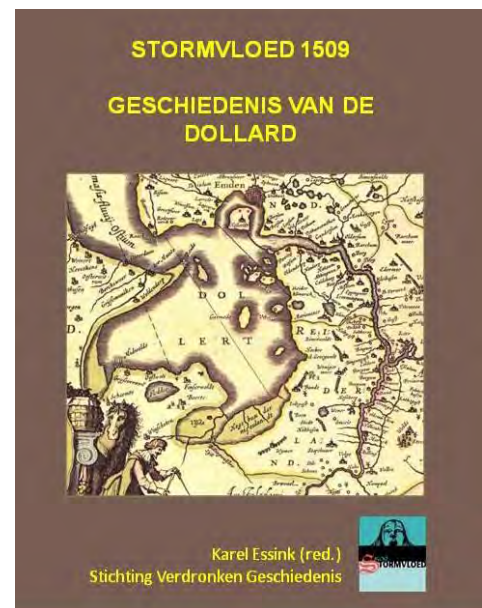
Ondergetekende wil graag op de hoogte worden gebracht van verschijning en prijs van het boek “Stormvloed 1509. Geschiedenis van de Dollard”

Naam: .....
Adres: .....
Postcode: .....
Plaats: .....
E-mail: .....

Stuur deze strook op naar:

Dr. Karel Essink
Vosbergerlaan 14
9761 AK Eelde

Of mail uw gegevens naar:

info@verdrongeschiedenis.nl

Bundel over de ontwikkeling van de Noordzeekust: Seascapes and Landscapes

Eind jaren vijftig kwam een eerste groep wetenschappers, vooral bodemkundigen en historici in Gent bijeen om over de ontwikkeling van de Noordzeekust wederzijdse kennis uit te wisselen. Het was de tijd van het begrijpen van de kustontwikkeling in termen van transgressie- en regressiefasen. Dit congresje leidde tot een kruisbestuiving tussen de disciplines en zo kwam er in 1979 een tweede congres met bijdragen uit Engeland, Nederland en Vlaanderen, trekkers van deze bijeenkomst toen waren Elisabeth Gottschalk en Adriaan Verhulst. Na 30 jaar werd het tijd opnieuw de balans op te maken. Dit leidde tot een derde congres in 2010, opnieuw te Gent. Het aantal disciplines nam verder toe evenals het aantal bijdragen uit meer landen rondom de Noordzee. Medio 2013 wordt de bundel met negentien volledig bijgewerkte bijdragen verwacht en zal naar verwachting een belangrijke rol gaan spelen in het formuleren van toekomstig onderzoek naar de verschillende thema's rondom de Noordzeekust.

Erik Thoen, Guus J. Borger, Adriaan M.J. de Kraker, Tim Soens, Dries Tys, Lies Vervaet, Henk J.T. Weerts (eds), *Landscapes or Seascapes? The history of the coastal environment in the North Sea area reconsidered*, Turnhout, Brepols Publishers, 2013, CORN Publication Series 13, 428 p. ISBN 978-2-503-54058-0. Prijs nog niet bekend.

Nieuw nummer Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis

In het nieuwe nummer van het Tijdschrift voor Waterstaatsgeschiedenis van medio 2013 komen drie artikelen: ligging Neude (Van Winter), protestantisering nieuwe polders, 17^e eeuw (Van Damme) en internationale polders (De Vleeschauwer).

In 2014 hoopt de vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis zijn 50-jarig bestaan te vieren. Het programma zal tijdig worden bekendgemaakt.

Oproep voor insturen bijdragen tijdschrift aan A.M.J. de Kraker (adres zie eind).

© Kopij Nieuwsbrief Milieugeschiedenis Lage Landen: a.m.j.de.Kraker@vu.nl
De NMLL is ook te lezen of downloaden <http://www.falw.vu.nl/nl/onderzoek/geo-and-bioarchaeology/collaboration/newsletter/index.asp>